

นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล*

Innovation Driven Process of Professional Learning Community for Small Schools and Remote Areas

¹กานต์ อัมพานนท์ และ ณัฐตะวัน ลิมประสงค์

¹Karn Amphanont and Nattawan Limprasong

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

Faculty of Education Phetchabun Rajabhat University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: tawan.pcru2503@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 2) นำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้กับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล 3) ยืนยันนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเป็นการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างได้จากการเลือกแบบเจาะจงเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กในจังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดพิจิตร และจังหวัดน่าน จำนวน 7 แห่ง ยืนยันรูปแบบโดยอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกการจัดสัมมนาในการสร้างนวัตกรรม คู่มือโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการและ แบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า 1) นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้น ประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ 2) ด้านการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร 3) ด้านสิ่งแวดล้อม และบรรยากาศการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านภาวะผู้นำร่วม 5) ด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ 6) ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผลการดำเนินงานก่อนการพัฒนา อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.34, S.D.=0.61) หลังการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.=0.59) เพิ่มขึ้น +0.13 2) นำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล ผลการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ยืนยันสร้างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล พบว่า เป็นพหุองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่อกัน มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี คิดเป็นร้อยละ 100

คำสำคัญ: นวัตกรรม; การขับเคลื่อน; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to create innovation driven process of professional learning community; 2) to apply innovation driven process of professional learning community with small and remote schools; and 3) to certify the innovation driven process of professional learning community. The study employed research and development method where a sample group was chosen by purposive sampling which included 7 small schools in Phetchabun, Phichit, and Nan Provinces. The model was certified by experts. The study's tools included a record form for a seminar on innovation creation, a workshop manual, a workshop assessment form, and a questionnaire.

From the study, the following results are found: 1) The innovation driven process of professional learning community for small and remote schools consists of 6 aspects: (1) management; (2) teacher and personnel development promotion; (3) learning environment and atmosphere; (4) collaborative leadership; (5) learning management and professional development; and (6) applying learning outcomes to improve student quality. The performance prior to development is at a high level, with a mean of 4.34 and a standard deviation of 0.61, while the performance after development is high, with a mean of 4.50 and a standard deviation of 0.59, indicating an increase of +0.13; 2) From applying innovation driven process of professional learning community with small and remote schools, the evaluation results are overall at a high level; and 3) From certifying the innovation driven process of professional learning community for small and remote schools, it is found that multiple constituents are of propriety, feasibility, utilization, and accuracy according to the theory, accounting for 100 percent.

Keywords: Innovation; Driving; Professional Learning Community

บทนำ

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูเป็นอย่างมาก ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2560 เป็นต้นมา เรื่องคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้เกิด PLC (Martin, 2011; Hord, Roussin, and Sommers, 2010; Annenberg Institute for School Reform, 2013; DuFour, 2007) ออกเป็น 5 ประการ คือ 1) การมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกัน สมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพต้องมีบรรทัดฐานและค่านิยมร่วมกันซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานสำคัญเนื่องจากการมีพันธกิจที่ชัดเจนร่วมกันจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาเป็นชุมชนการเรียนรู้หรือ Learning Community ในโรงเรียน ดังนั้นครูผู้สอนที่เป็นสมาชิกใน PLC จึงต้องมีบรรทัดฐานค่านิยมและความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 2) การร่วมกันรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ผลการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวนักเรียนนั้นย่อมต้องอาศัยแนวทางและกลยุทธ์ที่หลากหลายโดยสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้จากความคาดหวังที่ครูผู้สอนมีต่อนักเรียนในระดับสูง และอยู่บนฐานความเชื่อที่ว่านักเรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ซึ่งเป็นการวางเป้าหมายเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยเป็นการ

วางเป้าหมายร่วมกันของครูที่เป็นสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพทุกคน 3) การสืบทอดเพื่อสะท้อนผลเชิงวิชาชีพ การพูดคุยสนทนากันระหว่างสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ นักการศึกษาและผู้บริหารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานสอนและการจัดการเรียนรู้เพื่อสะท้อนผลการปฏิบัติ รวมทั้งร่วมกันเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติที่ช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนเกิดได้ดีขึ้น ซึ่งการสะท้อนผลและการชี้แนะการปฏิบัติจะเป็นเครื่องมือหรือกลไกในการทบทวนประเด็นพื้นฐานสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลทางบวกต่อการเรียนการสอนและคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนหรือช่วยพัฒนาการจัดการเรียนรู้และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 4) การร่วมมือรวมพลัง ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ความสำคัญกับการร่วมมือรวมพลัง โดยจะต้องเป็นการร่วมมือรวมพลังของครูในภาพรวมทั้งหมดของโรงเรียน และสิ่งสำคัญของการร่วมมือรวมพลังในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือการดำเนินกิจกรรมเพื่อมุ่งไปสู่ความสำเร็จภายใต้เป้าหมายเดียวกันทั้งนี้การร่วมมือรวมพลังจะให้ความสำคัญกับความรู้สึกพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันของสมาชิกในชุมชนระหว่างการดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ เช่น เกิดการแลกเปลี่ยนเทคนิคการสอน สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ และแนวทางการจัดการเรียนรู้ต่าง ๆ 5) การสนับสนุนการจัดลำดับโครงสร้างและความสัมพันธ์ของบุคลากร การเตรียมพร้อมในด้านการสนับสนุนให้บุคลากรหรือสมาชิกในชุมชนได้มีโอกาสสังเกตการสอน วิพากษ์วิจารณ์ และสะท้อนการปฏิบัติงาน รวมทั้งการสอนของเพื่อนร่วมงาน และของชุมชนการเรียนรู้เพื่อมุ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ที่จะเกิดขึ้นในชุมชน และส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ที่จะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนจะช่วยสนับสนุนให้เกิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพได้อย่างสมบูรณ์

การดำเนินงานพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแต่ละแห่งได้กำหนดให้ดำเนินการตามนโยบายโดยไม่ทิ้งห้องเรียน เน้นการพัฒนาตนเองด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แต่จากการประเมินติดตามผลการพัฒนาโครงการอบรมพัฒนาบุคลากรครู หลักสูตรเพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง “การจัดการเรียนรู้ของครูยุค 4.0 : บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้สู่นวัตกรรม รหัสหลักสูตร : 612032003 ปีงบประมาณ 2561 (Limprasong, 2020) พบว่า ปัญหาของครูในการดำเนินงานด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพส่วนมากขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาตนเองตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพขาดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันอย่างจริงจัง ขาดการเป็นผู้ให้จะเป็นผู้คอยรับแต่เพียงฝ่ายเดียว ครูไม่มั่นใจในความรู้ที่ตนเองมีอยู่ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ขาดการสรุปองค์ความรู้จากเรื่องที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการศึกษามาสรุปและบูรณาการให้เกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ขาดที่ปรึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้เข้ารับการอบรม ให้ข้อมูลว่าเนื่องจากโรงเรียนขาดผู้ที่จะให้คำปรึกษาได้ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานได้จัดอบรมพัฒนาแกนนำการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้โดยนำผู้แทนผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และครูจากแต่ละเขตการศึกษาไปอบรม โดยหวังจะนำมาขยายผลให้กับครูในเขตการศึกษา แต่พบว่าหลังจากครูได้รับการอบรมพัฒนาแล้วยังไม่สามารถนำทักษะกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติได้ ทั้งนี้ในการอบรมพัฒนามุ่งเน้นทฤษฎีมากกว่าการนำไปประยุกต์ใช้ ครูมีความลังเลเกี่ยวกับการทำงาน ครูไม่ยอมปฏิบัติเพราะเดี๋ยวนโยบายเปลี่ยนก็ไม่ต้องทำ PLC ครูแต่ละระดับมีไม่พอเพียงในการจัดกลุ่ม เช่นครูปฐมวัยหรือสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีครูเพียง 2-3 คนไม่รู้จะเข้ากลุ่มกับใคร มีภาระงานอื่น ๆ ที่ไม่สามารถจัดสรรเวลาให้ตรงกันได้ และที่สำคัญคือไม่เห็นมีใครที่โรงเรียนทำกันเลย

ปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีความตระหนักถึงความเป็นองค์กรการศึกษา มีนโยบาย และภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนเร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน จึงนำแนวทาง การดำเนินงานขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ลงสู่การปฏิบัติทั้งในเชิงการบริหารจัดการ และกิจกรรมในชั้นเรียนอย่างเป็นรูปธรรม ดำเนินการตามนโยบายการขับเคลื่อนจุดเน้นของคณะครุศาสตร์ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์วิชาชีพ การวัดและประเมินผลการศึกษา ตลอดจนศาสตร์ต่าง ๆ ของสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมบุคลากรครูในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการวิจัยทางการศึกษา ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติจริงในสถานศึกษา

ดังนั้นในการจัดดำเนินการในครั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำขั้นตอนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่สถานศึกษา มีข้อบ่งชี้ของโครงการ ดังนี้ 1) แผนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในองค์กรการศึกษา 2) โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ 3) การนำกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่งานวิจัยในชั้นเรียน 4) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล 5) แบบรายงานผลการดำเนินงาน และเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายผู้วิจัยจึงได้จัดโครงการวิจัย เรื่อง นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล
2. เพื่อนำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้กับสถานศึกษาเครือข่าย สถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล
3. เพื่อยืนยันนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา โดยสร้างนวัตกรรมกระบวนการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำไปทดลองใช้ ประเมินนวัตกรรม และยืนยันนวัตกรรม โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาแต่ละขนาด องค์ประกอบ ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องตามทฤษฎี ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยทำการศึกษาสภาพปัญหา และรวบรวมข้อมูล จากแนวคิด ทฤษฎีการบูรณาการองค์ความรู้ นวัตกรรมการศึกษา วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ บทความวิชาการ หนังสือ วารสาร เว็บไซต์ และอื่น ๆ เพื่อกำหนดกรอบการวิจัย

1. หนังสือ เอกสาร ตำรา เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ แนวคิด และทฤษฎี การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning แนวคิด/ทฤษฎีทักษะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 การปฏิบัติงานประจำเป็นงานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2. แหล่งสืบค้นข้อมูล ได้แก่ เอกสารจากบทความทางวิชาการ งานวิจัย เอกสารประกอบการอบรม สื่อ สิ่งพิมพ์อื่น ๆ องค์กรการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

3. เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาจากเอกสารและงานวิจัยอย่างละเอียดด้วยการบันทึกข้อมูลด้วยการบันทึกภาพ การฝึกปฏิบัติการ สรุปลงบทเรียน การทำแบบทดสอบ เป็นต้น แล้วนำข้อมูลสำคัญเหล่านั้นไปสรุปจัดกลุ่ม

4. วิเคราะห์และสรุปข้อมูล จัดการสัมมนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ครั้งที่ 1 เกณฑ์การคัดเลือกคือ ต้องเป็นผู้ที่ปฏิบัติกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร เพื่อจัดทำคู่มือการอบรม และร่างนวัตกรรมบันทึกสภาพปัญหา/อุปสรรค แนวทางพัฒนา และบูรณาการองค์ความรู้นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

ขั้นตอนที่ 2 นำคู่มือไปใช้ จัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และประเมินผลการดำเนินงานระยะที่ 1 จัดสัมมนากลุ่ม ครั้งที่ 2 วิเคราะห์ และปรับปรุงข้อมูลที่เป็นองค์ประกอบสำคัญเพื่อนำไปใช้ในระยะที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เกณฑ์ในการคัดเลือกคือ ต้องเป็นสถานศึกษาที่ร้องขอเข้าร่วมโครงการฯ ที่ผู้วิจัยเสนอขึ้นไปเป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็กในกลุ่มภาคเหนือ 3 จังหวัด ได้แก่ โรงเรียนตาตหมอกวิทยา โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนบ้านบง จังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนเขาทรายทับคล้อ จังหวัดพิจิตร และโรงเรียนบ้านเป่า โรงเรียนบ้านวังดาว โรงเรียนหัวเวียงเหนือ จังหวัดน่าน จำนวน 7 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหาร 7 คน และคณะครู 68 คน รวม 75 คน

ขั้นตอนที่ 4 สร้างเครื่องมือในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้จำแนกเป็น 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

1. แบบบันทึกการจัดสัมมนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ครั้ง สังเคราะห์องค์ความรู้ สร้างคู่มือและนวัตกรรม
2. คู่มือโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
3. แบบประเมินโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ
4. แบบสอบถามความคิดเห็น

ขั้นตอนที่ 5 วิธีการสร้างเครื่องมือ และหาคุณภาพเครื่องมือ

กิจกรรมที่ 1 จัดสัมมนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน เป็นผู้ที่มีความสัมพันธ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด จัดทำร่างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำเสนอร่างคู่มือการดำเนินงาน และร่างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่เสร็จแล้วให้ที่ประชุมร่วมพิจารณาแก้ไข และนำไปใช้ต่อไป

กิจกรรมที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา หาค่าดัชนีความสอดคล้อง พิจารณาค่าเริ่มต้นที่ 0.5 ขึ้นไป ได้ค่าความสอดคล้อง 0.975 นำไปทดลองใช้ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2564 และจัดโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการระยะที่ 1 นิเทศ กำกับ ติดตามการนำไปใช้ ระยะที่ 2 จัดการอบรมสัมมนาซ้ำ

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีการประมวลผลทางสถิติ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสร้างนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลโดยทดลองใช้เครื่องมือจำนวน 2 ครั้ง ผลการดำเนินงานตามตาราง

ตารางที่ 1 นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และพื้นที่ห่างไกล ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

ข้อ	รายการ	ครั้งที่ 1			ครั้งที่ 2			ผลต่าง	ผลการพัฒนา
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล		
1.	ด้านบริหารจัดการ: นโยบายทิศทางและกลยุทธ์สถานศึกษา	4.27	0.62	มาก	4.47	0.60	มาก	+0.2	เพิ่มขึ้น
2.	ด้านการส่งเสริมและพัฒนาครูและบุคลากร	4.32	0.59	มาก	4.52	0.59	มากที่สุด	+0.2	เพิ่มขึ้น
3.	ด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้	4.36	0.58	มาก	4.52	0.59	มากที่สุด	+0.2	เพิ่มขึ้น
4.	ด้านภาวะผู้นำร่วม	4.31	0.69	มาก	4.44	0.68	มาก	+0.13	เพิ่มขึ้น
5.	ด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ	4.42	0.60	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด	+0.15	เพิ่มขึ้น
6.	ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.36	0.58	มาก	4.49	0.55	มาก	+0.13	เพิ่มขึ้น
ภาพรวม		4.34	0.61	มาก	4.50	0.59	มากที่สุด	+0.16	เพิ่มขึ้น

จากตารางที่ 1 นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นทั้งหมด 6 ด้าน ดังนี้ ผลการดำเนินงานครั้งที่ 1 ผลการดำเนินงานก่อนการอบรมพัฒนาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.34$, S.D. = 0.61) ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านที่ 5 การจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42$, S.D. = 0.60) และน้อยที่สุดคือด้านที่ 1 บริหารจัดการ: นโยบายทิศทางและกลยุทธ์สถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.27$, S.D. = 0.62) ครั้งที่ 2 ผลการดำเนินงานเป็นระยะของการนิเทศติดตามการปฏิบัติงาน พบว่า มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากกว่าครั้งที่ 1 ทุกด้านผลการดำเนินงานโดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$, S.D. = 0.59) เพิ่มขึ้น +0.16 ด้านที่มากที่สุดคือ ด้านที่ 5 การจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.57$, S.D. = 0.54) เพิ่มขึ้น +0.15 และน้อยที่สุดคือด้านที่ 4 ภาวะผู้นำร่วมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.44$, S.D. = 0.68) เพิ่มขึ้น +0.13

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 นำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพไปใช้กับสถานศึกษาเครือข่าย สถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล ผลการดำเนินงานตามตาราง

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจต่อความรู้ความเข้าใจ และการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ (n = 75)

ที่	รายการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC	4.43	0.57	มาก
1.1	ความรู้และเข้าใจ ในกระบวนการการเสริมสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.49	0.50	มาก
1.2	ความรู้และเข้าใจ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเสริมสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.37	0.56	มาก
1.3	มีทักษะทำงานด้วยกระบวนการเสริมสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.45	0.50	มาก

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.4	มีทักษะกระบวนการนำการสอนสู่การดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียน	4.47	0.58	มาก
1.5	มีความสามารถการออกแบบการจัดการเรียนได้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง	4.39	0.63	มาก
2.	ด้านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)	4.59	0.50	มากที่สุด
2.1	ความรู้ที่ได้รับตรงความต้องการของผู้เข้าร่วมกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพ มีขั้นตอนเป็นระบบชัดเจน	4.61	0.49	มากที่สุด
2.2	วิทยากรมีประสบการณ์และความสามารถในการดำเนินการในสถานศึกษา	4.73	0.45	มากที่สุด
2.3	เอกสารประกอบการอบรมมีเนื้อหาและตัวอย่างที่ครอบคลุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำ PLC ในสถานศึกษาได้	4.45	0.50	มาก
2.4	มีการพัฒนาความรู้และสามารถดำเนินการ PLC ได้ดีขึ้น หลังการอบรม	4.53	0.58	มากที่สุด
2.5	ความรู้ที่ได้หลังการอบรมนำไปบูรณาการในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	4.60	0.49	มากที่สุด
3.	ด้านการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ PLC	4.25	0.67	มาก
3.1	มีการสร้างทีม PLC ระหว่างครู และบุคลากรในสถานศึกษา	4.23	0.71	มาก
3.2	มีการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC ร่วมกันในสถานศึกษา	4.21	0.70	มาก
3.3	สถานศึกษาได้รับประสบการณ์ในการดำเนินการ PLC จากเพื่อนร่วมทีม และมีการวางแผนดำเนินการ PLC อย่างต่อเนื่องทุกปีการศึกษา	4.20	0.64	มาก
3.4	มีการนิเทศ ติดตามงานจากคณะผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอหลังการอบรม	4.21	0.70	มาก
3.5	ผู้บริหารสนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับครูผู้ดำเนินงาน PLC	4.38	0.72	มาก
4.	ความพร้อมของครูในการปฏิบัติการสอน	4.06	0.75	มาก
4.1	ความเหมาะสมของระยะเวลาการเตรียมการ	4.33	0.74	มาก
4.2	การบริหารจัดการ ปัญหา อุปสรรค การแก้ปัญหาในการดำเนินงานโครงการฯ	4.21	0.76	มาก
4.3	การเรียนรู้จากกระบวนการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านกระบวนการ PLC	4.28	0.80	มาก
4.4	การนำนวัตกรรมมาใช้ในการส่งเสริมจรรยาบรรณวิชาชีพครูของบุคลากร	4.48	0.58	มาก
4.5	มีผลกระทบที่เกิดขึ้นทางบวก	4.49	0.58	มาก
4.6	มีผลกระทบที่เกิดขึ้นทางลบ	2.53	1.02	ปานกลาง
รวม		4.33	0.53	มาก

จากตารางที่ 2 การประเมินความพึงพอใจต่อความรู้ความเข้าใจและการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยออกแบบการประเมินไว้ 4 ด้าน คือ ข้อ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อ 2) ด้านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ข้อ 3) ด้านการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษา และข้อ 4) ด้านความพร้อมของครูในการสอน โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อย ดังนี้

ด้านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.50) และด้านที่น้อยที่สุดคือ ด้านความพร้อมของครูในการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.57)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ยืนยันนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล ผลการดำเนินงานตามตาราง

ตารางที่ 3 การประเมินนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล

ที่	รายการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) มีความสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา	4.80	0.56	มากที่สุด
2.	มีความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพปัญหา-อุปสรรคของสถานศึกษา	4.60	0.63	มากที่สุด
3.	กิจกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่ม	4.53	0.64	มากที่สุด
4.	สามารถลดระยะเวลาและภาระงานในการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนและครูได้	4.40	0.74	มาก
5.	ภาษาที่ใช้และกิจกรรมตามแผนมีความเหมาะสมเข้าใจง่าย	4.53	0.52	มากที่สุด
6.	นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับการพัฒนา การศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.33	0.49	มาก
7.	การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับงานประจำของครู และแผนงานของสถานศึกษา	4.73	0.46	มากที่สุด
8.	ขั้นตอนการนำไปใช้ไม่ซับซ้อน สามารถนำไปใช้ได้จริง	4.40	0.51	มาก
9.	เป็นแนวทางในการบูรณาการองค์ความรู้ พัฒนาการจัดประสบการณ์ได้ครอบคลุมทักษะชีวิตที่จำเป็น	4.33	0.49	มาก
10.	ท่านสามารถนำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นไปขยายผลยังสถานศึกษาเครือข่ายที่จัดการศึกษาระดับเดียวกัน	4.53	0.52	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.52	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า การประเมินคุณภาพนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือข้อ 1 นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับกับความต้องการของสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.56) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดมีค่าเท่ากันสองข้อ คือข้อ 6 นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นเหมาะสมกับการพัฒนาการศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกระดับ และข้อ 9 เป็นแนวทางในการจัดการบูรณาการองค์ความรู้ในการพัฒนาการจัดประสบการณ์ได้ครอบคลุมหลักสูตรฐานสมรรถนะอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.49)

องค์ความรู้ใหม่

ผู้วิจัยได้จัดประมวลองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยโดยมุ่งถึงประสิทธิภาพในกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีปัจจัยร่วมที่สำคัญ คือ

ด้านประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด และปฏิบัติจริง และสามารถสร้างนวัตกรรมได้

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน พิจารณาจากลักษณะความเหมาะสม ประสิทธิภาพของกิจกรรม ขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน เทคนิควิธีการสอนต่าง ๆ ทั้งที่ดีมีประสิทธิภาพและที่เป็นปัญหา/อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือไม่เอื้อต่อการเรียนรู้เท่าที่ควร การจัดลำดับขั้นตอนและความต่อเนื่องของกิจกรรม ความเหมาะสม สอดคล้องของจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล การบริหารจัดการชั้นเรียน วิธีการคุมชั้นเรียน หรือการจัดกลุ่มเพื่อทำกิจกรรม กิจกรรมการเรียนการสอนสนับสนุนการมีปฏิสัมพันธ์/การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และครูกับผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้นำไปสู่การพัฒนาความสามารถของผู้เรียน การกำหนดเวลาและโครงสร้างเหมาะสมกับเนื้อหา บทเรียน ระดับความสามารถของผู้เรียน ฯลฯ

ด้านแผนการจัดการเรียนรู้ พิจารณาจากคำตอบ คำพูด ปฏิบัติการ พฤติกรรม การแสดงออก หลักฐานผลงานต่าง ๆ ที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนต่าง ๆ ของผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่แสดงถึงความรู้ ความคิด ความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง หรือผิดพลาด ความกระตือรือร้น การมีส่วนร่วมการสังเกตผู้เรียนบางรายเป็นรายบุคคลที่มีความโดดเด่นน่าสนใจ (ทั้งในด้านบวกและด้านลบ) การยกตัวอย่างของวิธีการที่ผู้เรียนสร้างความเข้าใจผ่านการอภิปรายและกิจกรรม สังเกตความหลากหลายของวิธีการที่ผู้เรียนใช้แก้ปัญหา ฯลฯ

ด้านการพัฒนาตนเองตามมาตรฐานวิชาชีพ พิจารณาจากการใช้คำถาม คำสั่ง คำอธิบาย หรือการใช้สื่อของครูลำดับขั้นตอนการนำเสนอประเด็นคำถาม คำสั่ง หรือคำอธิบาย ความถูกต้องเหมาะสม มีประสิทธิภาพของสื่อกิจกรรม ใบงาน แหล่งการเรียนรู้ (ด้านคุณภาพ) ความเพียงพอ เหมาะสมของสื่อ (ด้านปริมาณ) ฯลฯ การเสริมแรงของครู ฯลฯ

ด้านความต่อเนื่องของผลการดำเนินงาน การวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ การวัด เครื่องมือ เกณฑ์การประเมินในชั้นเรียน การสรุปจุดแข็ง จุดอ่อน ข้อเสนอแนะปรับปรุง ความโดดเด่น โอกาสปัญหา อุปสรรคที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนที่สามารถสะท้อน Best practice Innovation ฯลฯ

ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก บรรยากาศการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น สภาพแวดล้อมของชั้นเรียน หรือสถานที่เรียนที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ของผู้เรียน การยอมรับความคิดเห็น คำถาม และการช่วยเหลือของนักเรียน บทเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความคิด คำถาม ข้อคิด เดา และ/หรือข้อเสนอ ฯลฯ

ด้านการตรวจสอบและประเมินผล มีการประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนให้มีพัฒนาการที่ดีขึ้น

ด้านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สังเกตการสอน เขียนบันทึกสรุปประเด็นสำคัญจากการสังเกตชั้นเรียนโดยนำเสนอประเด็นที่จะนำไปสู่การพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอนและการจัดการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียนในครั้งต่อไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล สามารถอภิปรายผล ดังนี้

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นประกอบด้วย 6 ด้าน คือ 1) ด้านบริหารจัดการ: นโยบายทิศทางและกลยุทธ์สถานศึกษา มีการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนปฏิบัติการประจำปีให้สอดคล้องกับแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กำหนด จัดทำและปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์ สนับสนุนการทำวิจัย และใช้ผลงานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ซึ่ง Dechakup, and Yindeesuk (2018) กล่าวถึงองค์ประกอบของ PLC ว่า การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในโรงเรียนจะต้องทำร่วมกันของบุคลากรทั้งผู้อำนวยการ คณะผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ผู้เชี่ยวชาญศึกษานิเทศก์และครู ร่วมกันวางแผน ซึ่ง Stoll, and Louis (2007) กล่าวว่า การบริหารจัดการองค์กรให้ความรู้สึกลดภัยหรือลดการใช้อำนาจกดดันตามแนวทางการจัดการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ การเรียนรู้พัฒนาวิชาชีพเป็นการทำให้บรรยากาศการพัฒนาวิชาชีพของครูรู้สึกไม่โดดเดี่ยวเป็นพื้นที่การเรียนรู้ร่วมกันที่ใช้วิธีการที่หลากหลายเป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายในใช้ความเป็นกัลยาณมิตรเชิงวิชาการต่อกัน 2) ด้านการส่งเสริม พัฒนาครูและบุคลากร ให้ได้รับการส่งเสริมพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพในระหว่าง มีระบบการนิเทศติดตามการทำงานของครู แนะนำแก้ปัญหาอย่างใกล้ชิด ศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร นำข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยเป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการสร้างนวัตกรรมใหม่เพื่อผลลัพธ์ที่เป็นเลิศในองค์กร ซึ่ง Luangsawat, Teeravanichtrakul, and Rakngam (2018); Monta (2019) กล่าวไปในทิศทางเดียวกันเกี่ยวกับคุณภาพการสอนของครูเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพการศึกษาว่าการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเป็นหนทางเดียวที่จะนำไปสู่การพัฒนาผลลัพธ์ผู้เรียนโดยเริ่มจากพัฒนาครูคุณภาพที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ สามารถจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน Battersby (2015) เสนอไว้ว่า การนำเอากระบวนการ PLC มาดำเนินการในโรงเรียนเพื่อให้ครูผู้สอนได้ปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้ พัฒนาการรับรู้ความสามารถด้านการสอนของครูและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด 3) ด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ สร้างบรรยากาศด้านจิตวิทยา มีภาพลักษณ์ที่เป็นบวกต่อวิสัยทัศน์และเป้าหมายของโรงเรียน สอดคล้องกับ Puangsomjit (2017) ได้วิจัยเรื่องชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และแนวทางการนำมาใช้ในสถานศึกษา พบว่า ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือวิธีการในการพัฒนาครูโดยการจัดบรรยากาศให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ครูไม่โดดเดี่ยว และมีเครือข่ายในการทำงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน 4) ด้านภาวะผู้นำร่วม เสริมสร้างภาวะผู้นำร่วมระหว่างทั้งทางตรงและทางอ้อม ด้วยหลักธรรมาภิบาลเพื่อเพิ่มพลังอำนาจให้สมาชิกมีภาวะผู้นำ สนับสนุนการเพิ่มพลังอำนาจในการทำงานซึ่งกันและกัน สร้างแรงบันดาลใจให้ครูทำงานด้วยความเต็มใจ ซึ่ง Panich (2012) กล่าวถึงการมีคุณค่าร่วมและวิสัยทัศน์ร่วมกันไปจนถึงการเรียนรู้ร่วมกัน การนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ร่วมกัน การรวมตัวกันในรูปแบบนี้เป็นเสมือนแรงผลักดัน โดยอาศัยความต้องการและความสนใจของสมาชิกในวง PLC เพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพสู่มาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Yoophakdee, and Areerat (2016) พบว่า ปัจจัยทางการบริหาร จำนวน 4 ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของครูในโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ ระบบขององค์การ โครงสร้างขององค์การ และการบริหารจัดการ 5) ด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ครูลงมือปฏิบัติจริงจัดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรง ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำทนายศักยภาพผู้เรียน ริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีความเชี่ยวชาญ

ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการจัดการเรียนการสอน วัดและประเมินผลผลงานทั้ง online offline ด้วยเครื่องมือที่หลากหลาย มีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สามารถยืนยันผลลัพธ์ที่ชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Theparee, and Patphol (2014) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา ด้านวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ ครูต้องเรียนรู้วิถีทัศน์ ค่านิยม และวัฒนธรรมของโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่โดยครูร่วมกันเรียนรู้ มีการเสริมพลังอำนาจ สร้างพื้นที่สำหรับการเรียนรู้ สร้างโอกาสในการเรียนรู้พร้อมกับนำวัฒนธรรมของโรงเรียนบูรณาการกับวัฒนธรรม ค่านิยม คุณค่าของตนเองที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ และ 6 ด้านการนำผลการเรียนรู้ไปพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ใช้ผลการประเมินเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน สร้างความตระหนัก ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานที่เกิดขึ้นแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเป็น พลโลกเป็นเลิศทางวิชาการ สอดคล้องกับ Chaibang (2017) ได้นำแนวคิดการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพไปใช้ในโรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา ด้วยการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานหรือ Problem-Base Learning (PBL) ซึ่งเป็นรูปแบบของการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะใหม่อันจำเป็นในอนาคต การใช้นวัตกรรม PBL นี้พบว่า เวลาทำงานครูคนใดทำได้ อะไรใช่ หรือไม่ใช่ กลุ่มครูจะมาสรุปร่วมกัน แลกเปลี่ยนกัน ซึ่งทุกคนต้องเข้าใจทั้งหมดด้วยกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาครู

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การนำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ไปใช้กับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล เป็นสถานศึกษาที่สมัครเข้าร่วมโครงการเพื่อพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาทั้ง 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนตาตหมอกวิทยา โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนบ้านบง จังหวัดเพชรบูรณ์ โรงเรียนบ้านวังดาว โรงเรียนบ้านเป่า โรงเรียนบ้านหัวเวียงเหนือ จังหวัดน่าน และโรงเรียนเขาทรายทับคล้อพิทยาสรรพ์ จังหวัดพิจิตร สรุปได้ดังนี้ ด้านเชิงนโยบาย คือ 1) เสริมสร้างการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายจุดเน้น และยุทธศาสตร์ของสถานศึกษา 2) เสริมสร้างพัฒนาการด้านการศึกษามีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล 3) ปลุกจิตสำนึกและเสริมสร้างในการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ควบคู่ฐานสมรรถนะ 4) ปลุกจิตสำนึกและเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ด้านระเบียบวินัย รู้จักหน้าที่และปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบของสถานศึกษา ด้านการนำไปใช้ประโยชน์อื่น ๆ คือ 1) ปลุกจิตสำนึก และเสริมสร้างการมีจิตอาสาในการพัฒนาสาธารณะประโยชน์ของส่วนรวม 2) ปลุกจิตสำนึกและเสริมสร้างในการกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงความสามารถในสิ่งที่ถูกต้อง และมีความคิดเชิงบวก ซึ่ง Limprasong (2020) กล่าวถึง การพัฒนารูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เป็นความร่วมมือกับสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา จัดโครงการเสริมสร้างกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อพัฒนาจรรยาบรรณวิชาชีพผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (E-PLC) ส่งผลต่อการพัฒนาครูผู้สอนรายกลุ่ม มีการสะท้อนปัญหาในการจัดการเรียนการสอน จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนาของเพื่อนครู ทำให้มองเห็นข้อบกพร่องและสามารถนำไปพัฒนาได้ ซึ่ง Stoll, and Louis (2007) กล่าวว่า PLC เป็นกลุ่มที่เหนียวแน่นจากภายในที่เกิดจากจริยธรรมการดูแลซึ่งกันและกัน เชื่อมโยงกับชีวิตครู นักเรียนและผู้นำสถานศึกษาชุมชนกัลยาณมิตร จึงเป็นทั้งเหตุปัจจัยที่ทำให้ PLC มีลักษณะเป็นชุมชนแห่งความไว้วางใจเปิดใจรับฟัง และเชื่อมั่นกับศักยภาพซึ่งกันและกัน

ผลการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการประเมินนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล มีผลประเมินนวัตกรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.55) ผลการประเมินโดยอ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า นวัตกรรมที่สร้างขึ้นเป็นพหุองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์กัน มีความเหมาะสม เป็นไปได้ เป็นประโยชน์ และมีความถูกต้องครอบคลุมตามทฤษฎี คิดเป็นร้อยละ 100

สรุป

นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และพื้นที่ห่างไกลที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบที่เกิดจากการระดมความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ในการนำนวัตกรรมไปใช้เป็นแนวทางกับสถานศึกษา เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้อง กับการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 ครูต้องแสวงหาความรู้ไปพร้อม ๆ กันกับผู้เรียน ในขณะเดียวกันครู ต้องออกแบบการเรียนรู้ฝึกฝนให้ตนเองเป็นโค้ช และอำนวยความสะดวก ออกแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิค วิธีการเรียนรู้ ที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นเร้าให้ผู้เรียนแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา เรียนรู้ได้กว้างขวางขึ้น เช่น การ จัดการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) แบบใช้สมองเป็นฐาน แบบโครงงานการเรียนรู้ แบบ 5E แบบ STEM แบบใช้ปรากฏการณ์เป็นฐาน การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐาน ฯลฯ และตัวจักรสำคัญของการ ขับเคลื่อนในการจัดการเรียนรู้ไปพร้อมกับครูและนักเรียน คือชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ซึ่งเกิดจากการ รวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง ดังนั้นทักษะการจัดการ เรียนรู้ด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ จึงเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ วางแผนการ ดำเนินงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรม ครูมีความรู้ความเข้าใจ และส่งเสริมความสามารถในการ นำรูปแบบการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC สู่การทำงานวิจัยในชั้นเรียนที่เป็นงานประจำ นำไปขยายผลกับ บุคลากรทางการศึกษาอื่นให้มีความต่อเนื่อง และยั่งยืน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง นวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการขับเคลื่อนการ จัดการศึกษามากยิ่งขึ้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 การขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กและ พื้นที่ห่างไกล ควรเปิดโอกาสให้สถานศึกษา ครู และผู้เรียนสามารถออกแบบการเรียนรู้ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ โดยจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้มีความชัดเจน เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนจน สามารถพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ

1.2 ผู้สอนควรนำนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสำหรับ สถานศึกษาขนาดเล็กและพื้นที่ห่างไกล พัฒนาการดำเนินงานประจำเป็นงานวิจัยให้มีความหลากหลายสนองตาม ความต้องการของผู้เรียน และผู้เรียนสามารถเป็นนวัตกรรมสังคมได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำวิจัยหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเกี่ยวกับการพัฒนานวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2.2 ควรมีการส่งเสริมการทำวิจัยชั้นเรียนที่เกิดจากนวัตกรรมการขับเคลื่อนกระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยแนวคิด ทฤษฎีอื่น ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายต่อเนื่องยั่งยืน

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำร่วม การกระจายอำนาจ และพลังอำนาจกับสมาชิกผู้ร่วม กิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

References

- Battersby, S. (2015). *The Culture of Professional Learning Communities and Connections to Improve Teacher Efficacy and Support Student Learning*. Arts Education Policy Review, 116(1), 22-29.
- Chaibang, W. (2017). *PBL Like Nok Kala School*. Retrieved January 19, 2021, from http://lamplaimatpattanaschool.blogspot.com/2012/07/blog-post_21.html.
- Dechakup, P., & Yindeesuk, P. (2018). *Learning to Integrate with PLC for Development*. Bangkok: Chulalongkorn University.
- DuFour, R. (2007). Professional Learning Communities: a Bandwagon, an Idea Worth Considering, or Our Best Hope for High Levels of Learning?. *Journal of Middle School (J1)*, 39(1), 1-7.
- Hord, S.M., Roussin J, L., & Sommers, W. A. (2010). *Guiding Professional Learning Communities: Inspiration, Challenge, Surprise, and Meaning*. Thousand Oaks, CA: California Corwin Press.
- Limprasong, N. (2020). Model to Drive of the Professional Learning Community Process. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(5), 1959-1972.
- Limprasong, N. (2020). Report on the Performance of Teacher Development Coupon Project Management Course Teacher Learning 4.0: Cross-Learning Integration to Innovation. *Journal of MCU Peace Studie*, 8(Supplemental Issue), 251-268.
- Martin, M. (2011). *Professional Learning Communities*. In Contemporary Issues in Learning and Teaching. London: SAGE Publication Ltd.
- Panich, V. (2012). *Ways to Create Learning for Students in the 21st Century*. 2nd edition. Bangkok: Siam Commercial Foundation.
- Stoll toll, L., & Louis, K.S. (2007). *Professional Learning Community*. New York: Open University Press.
- Theparee, P., & Patphol, M. (2014). A Development of Professional Learning Community Model for The Primary School Teachers. *Silpakorn Educational Research Journal*, 6(2), 284-296.